

Bazı Endemik *Stachys* Türlerine Ait Tohum Morfolojilerinin Elektron Mikroskopuyla İncelenmesi

Sema Leblebici¹, Sabri Özyurt²

¹ Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü, Bilecik

² Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü, Kütahya

leblebicisema@gmail.com

Özet

Lamiaceae familyası tropikal ve subtropikal bölgelerde yayılış gösteren fakat orijini Akdeniz bölgesi olan bir familyadır. Lamiaceae familyasının en büyük cinslerinden biri olan *Stachys* cinsi yaklaşık 300 tür içerir ve tek ya da çok yıllık, otsu ya da çalı formunda olan bir cinstir. Bu cins Türkiye’de 101 takson ile temsil edilir. Bu 101 taksonun 72 tanesi teşhis edilmiştir ve 29’u endemiktir. *Stachys* cinsinin endemizm oranı ise %40’tır.

Bu çalışmada Eskişehir ve Kütahya’da yayılış gösteren 6 farklı endemik *Stachys* taksonuna ait tohumlar kullanılmıştır. *Stachys* taksonlarının tohum yüzey morfolojisini incelemek için Scanning Electron Mikroskobu kullanılmıştır. Taksonlara ait tohum mikromorfolojik karakterleri arasında belirgin farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklılıklar *Stachys* cinsine ait türler için belli bir düzeyde taksonomik kriter olarak diğer morfolojik özellikler ile kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Lamiaceae, *Stachys*, Tohum, Scanning Electron Mikroskobu

Scanning Electron Microscopic Examination of the Seeds Morphology of Some Endemic *Stachys* Species

Abstract

The family Labiateae (Lamiaceae) is widespread in tropical and subtropical regions, but the chief centre is the Mediterranean region. *Stachys*, occurring in about 300 species as annual or perennial herbs or small shrubs and is one of the largest genera of the Lamiaceae. This genus is presented as 121 taxa in Turkey. Of the 101 *Stachys* species reported in Turkey, 72 are described, and of these 29 are endemic. The rate of endemism for the *Stachys* genus is 40%.

In this study six different endemic *Stachys* taxa (*Stachys annua* subsp. *cilicica*, *S. setifera* subsp. *lycia*, *S. somaliensis*, *S. amoena*, *S. cretica* subsp. *anatolica*, ve *S. iberica* subsp. *iberica* var. *densipilosa*) seeds were used which is spread in Eskişehir and Kütahya. Scanning electron microscopy was used to examine the seeds surface of the *Stachys* species. Distinct differences were found among the micromorphological characters of the seeds of *Stachys* taxa. These variations can be used as a taxonomic criterion of specific level for genus with other morphological features.

Keywords: Lamiaceae, *Stachys*, Seed, Scanning Electron Microscop